

Farfar har ikke tid

Af Adrian Johansen – Tegning af Poul Bech

Købmand Dahl havde lige rundet de 60 år. Hans helbred var upåklageligt, og han var endnu i fuld vigør fra morgen til aften. Han havde aldrig sparet sig selv, hvad arbejde angik, og hans ti år yngre hustru havde troligt stået ved hans side. Hun hjalp til i forretningen, når der manglede en hjælpende hånd, og han var så til gengæld ikke bange for at give hende en hånd med ved det huslige. I de senere år havde det dog mere og mere skortet på tid til at hjælpe inde, om det nu var, fordi forretningen voksede, eller han ikke kunne overkomme så meget som i sine unge år, er ikke godt at sige.

Tanken om, at det skulle være alderdomstegn, skød han gerne fra sig, den forekom ham ganske urimelig, han kunne jo endnu nå at berøre gulvfladen med hænderne, når han stod med strakte knæ. Der var jo ganske vist andre ting, der mindede ham om, at han var ude over sin første ungdom. Sønnesønnen Otto, der var opkaldt efter ham, var en af dem. Han var en herlig gut, altid frisk og oplagt. At han var købmandens stolthed er ikke let at bortforklare.

Han var nu syv år og kom ofte på besøg i købmandsgården, og så kan det nok være, der kom liv i gaden. Hos farfar fik han lov til alt det, han ikke måtte hjemme. Han blev fyldt med bolcher og chokolade, og hvad han ellers kunne ønske sig. Men han var ellers en flink og lydige dreng, så farmor var jo ikke mindre glad for ham, men at han skulle have lov til al ting, fandt hun, var for meget af det gode. Der måtte være en grænse. Hun havde selv opdraget fem børn, så hun havde nok sin mening om den ting.

”Du ødelægger den dreng, Otto,” sagde hun, ”der er ikke den ting, du ikke giver ham lov til. Han bliver helt umulig at have med at gøre derhjemme.”

”Det manglede da bare, at han ikke skulle have det godt, mens han er barn. Hans tid kommer nok.”

”Nå, så du mener, det er at have det godt. Jeg mener altså det modsatte.”

Fru Dahl kunne godt forstå, at hendes mand måtte føle særligt for den dreng, der var opkaldt efter ham, men hun mente dog, der måtte være en kant, og hun måtte hjælpe til, at den blev overholdt.

Drengen selv bekymrede sig ikke om sligt. Han nød de dage, han fik lov at være hos farfar og farmor. Ud og ind gik det, igennem forretning, stuer og ud i det fri. Farfar og han havde mange ting at tale sammen om. Drengen spurgte og spurgte i en uendelighed, og farfar var utrættelig til at svare.

Det var farmor, der ellers måtte sørge for hans fornødenheder, det var også hende, der puttede ham i seng om aftenen, og så sludrede de to om løst og fast, inden han skulle sove.

En aften, da Otto lige var lagt i seng, sad hans farfar inde i stuen med sin avis. Han kunne så tydelig høre, hvad de to talte sammen om, da døren til soveværelset stod åben.

"Farmor, hvem kommer egentlig i himlen?" spurgte drengen. "Det gør da alle, der er gode," lød svaret.

"Så kommer Karlo der ikke. Han er ikke god, for han slog katten i går. Måtte han vel det?"

"Naturligvis må man ikke pine dyrene," svarede farmor. "Jamen, kommer så far og mor og lillebror og du farmor i himlen?"

"Ja, vi regner da med at komme i himlen," svarede farmor tøvende.

"Jamen, farfar, han kommer ikke i himlen," sagde drengen efter en lille pause.

Købmanden foer halvvejs op af sin stol. Hvad var nu det, drengen var kommet i tanker om.

"Men hvorfor tror du dog ikke, farfar kommer i himlen?" spurgte farmor.

"Nej, for farfar har ikke tid. Han skal passe sin forretning," svarede drengen.

Købmanden hørte ikke sin kones forklaringer, han var blevet så mærkelig utilpas. Drengen havde udtalt en knusende dom over ham. Hvor mon drengen dog havde fået den ide fra, at han, den pæne købmand ikke skulle komme i himlen. Havde sådan et barn gennemskuet hans liv. Han rejste sig stille og listede ind på sit kontor. Han ville fortsætte sin avislæsning, men kunne ikke holde tankerne samlede.

Han skulle ikke komme i himlen, for han havde ikke tid. - Var det mon noget, drengen havde hørt derhjemme?

Naturligvis var det det. Vreden begyndte at arbejde sig op i ham. Han havde nok en anelse om, at drengens mor var temmelig missionsk. Den slags var altid parate til at dømme andre til fortabelse. Den slags, der mente, at hvis man ikke sad med biblen i hånden hele dagen, så kom man ikke i himlen.

Naturligvis var det hende, der havde prentet det ind i drengens sind. Hvor turde hun egentlig sætte sit barn til at dømme sin farfar, der altid havde gået og slidt og slæbt, så både børn og børnebørn kunne få en god start i livet. Dette var altså lønnen. Men han skulle nok ved lejlighed tale et par ord med sin svigerdatter.

Hun skulle ikke give drengen forskrifter om, hvem der kom i himlen og hvem ikke. Allerede den dag i morgen ville han give hende ren besked. Hun skulle ikke lære drengen at fordømme sin egen farfar. Så måtte de hellere beholde drengen hjemme, hvor ondt det end gjorde.

At drage den konsekvens, at han ikke kom i himlen, fordi han så samvittighedsfuldt havde passet sin forretning, det var indlysende, at drengen ikke af sig selv kunne komme i tanker om.

Men han agtede altså ikke at stå uden for himlens port, fordi hans svigerdatter nu ville det sådan.

"Men hvorfor så hidsig," lød det i hans indre, "har du da nogensinde vist nogen interesse for at komme i himlen. Har du gjort noget for at komme der. Nej, du har ikke rørt en finger derfor, og nu bliver du pludselig gram i hu, fordi du bliver sat udenfor."

Hvor kom nu de tanker fra. Han havde jo ellers aldrig før beskæftiget sig med tankerne om det evige liv. Det var drengens ord, der havde ledt hans tanker i den retning. Det ville sikkert nok fortage sig igen. Det kunne ikke hjælpe at lade den slags dominere alt for meget i forretningslivet. Det var bedst at holde de to ting hver for sig. Han fik atter fat i avisen og forsøgte at læse. Det blev dog ikke til ret meget, for nu kom hans kone og kaldte på ham til aftenkaffe. Han så på sit ur, var klokken allerede så mange.

Købmanden var ualmindelig tavs under kaffen. Hans kone lagde nok mærke til det, men forbandt det ikke med noget særligt.

”Hvad er der i vejen, Otto, kan du ikke få regnskabet til at passe?” spurgte hun. ”Jeg synes, du ser ud som en tordensky. Er der noget, der har drillet dig?”

”Er der mon noget at sige til, at man bliver irriteret. Det er jo ligefrem taktløst.”

”Hvad er det, der er taktløst?”

”Det skulle du da være den sidste til at spørge om.”

”Om jeg begriber, hvad der er i vejen.”

”Nej, du begriber det sikkert ikke. I kvinder har en velsignet evne til kun at begribe det, der passer jer. Har du virkelig slet ikke skænket en tanke, at det er taktløst, at en mor opfostrer sin søn til at tro, at hans farfar ikke kommer i himlen.”

Et smil gled hen over hans kones ansigt.

”Nå sådan, du hørte vores samtale, da drengen skulle i seng?”

”Ja, kald du det, hvad du vil, men jeg kalder det uforskammet.” Her går jeg og forsøger at være så god mod ham som vel muligt, og så skal jeg lønnes på den måde.”

”Tag det roligt. Du behøver da ikke at fare sådan op over det.”

”Det kan du sagtens sige. Det er ikke dig, der koldt og roligt bliver sat uden for himlens port.”

”Jeg begriber ikke, hvorfor du blander drengens opdragelse ind i det spørgsmål. Du mener da ikke, at det er drengens mor, der har sat det i ham?”

”Hvem skulle det ellers være? Tror du måske, at han selv er kommet i tanker om det?”

”Ja, selvfølgelig er han selv kommet i tanker om det.”

Købmanden tav, det var håbløst at diskutere de spørgsmål med sin kone. Det var ærgerligt, at han i der hele taget havde bragt emnet på bane. Han skulle have holdt det for sig selv. Nu havde han en tydelig følelse af, at hans kone gennemskuede ham, så han var ikke interesseret i at forfølge emnet videre.

”Siden du nu er så opbragt over drengens udtalelse, havde det så ikke været mere naturligt - - -

”Ja, det ville vel være mere naturligt, hvis jeg solgte min forretning og gav mig ud med tiggerstaven, du ville vel sagtens gerne gøre mig selskab,” afbrød han hende iltert.

”Nu forsøger du at komme udenom spørgsmålet, hvad har alt dette med sagen at gøre?”

”Nej, naturligvis har det ikke med sagen at gøre. Du springer straks over i fjendens lejr. Det skulle da også ligne jer kvinder dårligt, hvis I ikke holdt sammen.”

”Ja, ja, Otto. Jeg vil ikke diskutere dette videre med dig, men jeg vil bede Gud i himlen om, at du aldrig skal komme til at opleve, at drengens ord blev virkelighed.”

Det kom dæmpet, og efter en lille pause fortsatte hun: ”Det er ikke noget, der alene angår dig. Det er lige så brændende for mig selv, at jeg heller ikke må blive lukket ude. Jeg må indrømme, at drengens ord har virket som en dom ind over mit liv, måske mere end over dit. Og jeg kan kun sænke mit hovede. Jeg vil gerne i himlen, men jeg er blevet ved at skubbe spørgsmålet ud.

Selv om du farer op, har du så alligevel ikke en anelse om, at det nok kunne lade sig gøre at være en kristen og dog passe forretningen?”

Købmanden svarede ikke, men hans vrede var borte. Han havde raset som en vild mod drengens mor, men inderst inde vidste han, at spørgsmålet var kommet fra Gud selv. Han havde skubbet tanken om himlen fra sig, ikke fordi han ikke ville i himlen, men forretningen havde taget førstepladsen.

Han gik ind på sit kontor for i enrum at møde spørgsmålet om himlen. Han vidste med sig selv, at døde han nu, så kom han der ikke. Forretningen havde taget al hans tid, hele hans sjæl.

Spørgsmålet trængte sig stærkere og stærkere på. Nu var alle hans undskyldninger borte, alle hans udflugter fejlet til side. Gud havde bøjet sig ned til ham, måske for sidste gang. Med foldede hænder kæmpede han længe. Han vidste, at der måtte ske en forskydning i hans forhold til Gud og til forretningen. Selv kunne han ikke klare at få byttet rollerne om, men i hans hjerte formedes et råb om hjælp. Da han efter lang tid rejste sig fra sin bøn, var det med fred i sit sind.

Han gik ind i stuen, hvor hans kone endnu sad og ventede.

Han fortalte hende nu, hvordan han nu havde fået vished for, at han ikke skulle stå udenfor himlens port. Til hans forbavselse viste det sig, at hans kone også havde været inde i bøn for Guds ansigt og overgivet sig til Ham. Lykkelige fortalte de hinanden, hvad de havde oplevet i disse aftentimer alene med Gud, og købmanden sagde, idet han tog sin kone ind til sig: ”Gud give, at hverken vi eller nogen af vore skal komme til at stå udenfor en lukket dør.”

Før de gik til ro, gik købmanden ind til drengens seng, trykkede varsomt et kys på hans pande og sagde: ”Gud velsigne dig, min dreng, fordi du gik Guds ærinde til os.”